

Madoff "bennünk van"

Sajnos genetikailag tehetetlenek vagyunk, minden, ami a "Madoff"-jelenséget jellemzi, bennünk van. A volt amerikai tőzsdeelnök 50 milliárd dolláros "Potemkin" fedezeti alapjának sikerült a teljes amerikai tőzsdedefüggő orra előtt és a Wall Street szakembereinek csendes, passzív szemlélődésétől kísérve évtizedeken át becsapni a legtehetősebb befektetőket, örökösen 10-20% közötti "biztos" hozamot produkálva. Sikerült, mert a hírek szerint senki nem akart lemaradni a "kockázatmentes profitról", így mohóságukban valósággal tülekedtek, hogy Bernard Madoff viszonylag zárt körben elérhetőnek biztosított, exkluzív fedezeti alapjaiba rakhassák pénzüket, hiúságuk máglyáján sok milliárd dollárt égetve el. A hozamok hajszolása közben pedig hajlamos volt világszerte szolgáltató és befektető együttesen megfeledezni a tőkepiaci alaptételről, amely az elérhető hozam lehetséges mértéke és az annak eléréséhez szükséges kockázat mérete közötti összefüggés törvényszerűségét mondja ki. De hajlamos volt az értékesítési folyamatban a befektetés előkészítése során szolgáltató és ügyfél egyaránt túllépni az elmúlt években a befektetési jegy tájékoztatók apró betűs részein, úgy gondolván időt és energiát takarítanak meg kölcsönösen a gyors döntéssel, egyben elkerülve a felesleges "piszmozgást".

Vitathatatlanul turbulens időket élünk. A nemzetközi piacok soha nem látott volatilitás mellett teszik próbára a befektetők türelmét és pénztárcáját. Tapasztalt piaci szereplők ülnek csodálkozva a monitorok előtt és próbálnak okot (és értelmet) találni, vajon mi készíthette az adott indexet, devizapárt, részvényt, kötvényt adott napon belül olyan mértékű mozgásra, melyhez "békeidőkben" hetek-hónapok alatt volt csak példa. Szakértelmet, türelmet, likviditást, de leginkább felelősséget igénylő időket élünk.

Felelősséget igényel a képzett nagybefektetőktől is természetesen, bár tőlük (igaz a piac mostanság jó néhány ellenpéldával szolgál) ez köztünk szólva elvárható kellene legyen a rendelkezésre álló infrastruktúra és szakértelem birtokában. Azonban legalább ilyen komoly felelősséget és mértéktartást igényel a jelenlegi környezet az éveken keresztül a pénzügyi szolgáltatók első számú értékesítési célpontjainak számító kisbefektetők és a privátbanki ügyfelek tízezreitől, akik felé lássuk be az utóbbi években sajnálatosan eltolódott a szolgáltatók figyelme az értékesítési hajszában a szakmai kiszolgálás rovására. Két évtizedes tőkepiaci és tanácsadói tapasztalatom birtokában állíthatom, hogy pénzügyi szolgáltatói oldalról a jelenlegi hónapok (évek?) legjobb "befektetése" az ügyfelekkel együtt gondolkodás, az ügyfél felelősségének átvállalása és a mielőbbi befektetésre ösztönzés helyett az ügyfelek türelemre intése lesz. No persze nem állítható, hogy ez a gondoskodás nem jár együtt majd néhány elszalasztott bombasztikus üzlet miatt érzett csalódottsággal, de bizonyosan hozzájárul majd valami olyasmihez, amit az utóbbi évek rohanó értékesítési és befektetési hajszájában mind a befektetők és ügyfelek, mind a szolgáltatók munkatársai mintha sokszor figyelmen kívül hagytak volna. Ez pedig a felek KÖZÖS felelőssége a pénzügyek iránt. Tanácsadói munkánk során sem győzzük munkatársainkkal együtt eleget hangoztatni a "közös felelősség" szókapcsolatot, amikor befektetésekről, pénzügyekről tárgyalunk ügyfeleinkkel. (Nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy a közös felelősség természetesen nem

azonos az egyenlő arányú felelősséggel, mert e szemszögből bizony jóval komolyabb a saját termékeinek ismeretével felvértezett pénzügyi szolgáltatók elvárható szakmai kötelezettsége, mint a befektetéseiben gyakran mégoly felületes alapossággal döntő, ám bankjában jóhiszeműen megbízó ügyfeleké.)

Nyilván nem várható, hogy a 2008-ban befektetéseiken vagy akár nyugdíjpénztári megtakarításaikon veszteséget szenvedő befektetők a sokszerű tapasztalatok hatására egy csapásra pénzügyi műveltségük professzionális szintre emeléséhez fognának. Az azonban remélhető, hogy az elmúlt évekhez képest jóval nagyobb éberséggel hozzák majd meg pénzügyi döntéseiket, amelyek alaposságához az eddigieknél jobban hozzá kell járuljon a pénzügyi és befektetési szolgáltatók munkatársainak körültekintő segítése.

Megtakarításainkat körültekintéssel előkészítve és kezelve tehetünk érte, napi pénzügyeink során ne érhessen minket kellemetlen meglepetésként a felismerés, hogy pénzügyi szolgáltatónk a hitelbiztosítás-kötvényeket állampapír kockázatuként "eladva" vagy összetett devizaopciós strukturált konstrukciókat egyszerű betétként értékesítve jobban koncentrált a saját azonnali profitjára, mint ügyfeleinek érdemi tájékoztatására. (Erre ugyan papíron az Európai Unió pénzügyi szolgáltatási direktívája, a MiFID (Markets in Financial Instruments Directive) pedig már egy ideje kötelezi a befektetési szolgáltatókat, de -s ezért részben a megfelelő Pénzügyi Felügyeleti szigor és következetesség hiánya is okolható- a mindennapokban az ügyfelek beszámolóí szerint csak gyenge hatásokkal valósul meg a jótékony jogalkotói szándék.)

Azonban igyekezzünk meglátni a pozitívumot a 2008-as és várhatólag 2009-ben is tomboló viharban hiszem, hogy a tanulságokat képesek leszünk leszűrni és a közös felelősség, a kockázatok valódi értékelése és

kezelése, valamint az ügyfelek pénzügyi ismereteinek bővítése felismerten közös érdeké válik. Jó lenne 2010-ben visszatekintve elmondani, hogy ez a két év nem csak éberebbé és óvatosabbá tett mindannyiunkat, de részint tudatosabb befektetőkké váltunk, szolgáltatóinkat pedig az ügyfelek hosszú távú érdekeit az eddigieknél is jobban szem előtt tartó partnerré tudta formálni. Reméljük tehát közösen, hogy az értékesítési „kvótaszemlélet” helyét a pénzügyi szolgáltatók megroggyant ügyfélkapcsolataiban fokozatosan átveszi a klienssel (és a kliensért is) együttgondolkodó pénzügyi tervezés, jó alapul szolgálva egy tisztességesebb ügyfélkezelési szemlélet meghonosodásához.

Egy piaci bölcsesség szerint a legjobb könyvvizsgálónál is alaposabb és kíméletlenebb "ellenőr" a bear-piac. Most sem volt másként, a pénzpiacok svindlereinek és a hiszékenységs vámszedőinek tucatjait (Madoff, Nadel, Cosmo, Schrenker, Forte, Stanford, stb.) buktatta le a medve. Legalább ennyiben hálásak lehetünk neki.

Karagich István

Budapest, 2009.március 30.